

30. april 2014

Status på inklusionsindsatsen i 10 kommuner under Undervisningsministeriets inklusionsrådgivning

Danmarks Lærerforening har i april gennemført en undersøgelse, der skulle afdække lærernes oplevelse af Undervisningsministeriets inklusionsindsats. Undersøgelsen er foretaget i de 10 kommuner, som i 2012 indgik et forpligtigende samarbejde med Undervisningsministeriets Inklusionsrådgivning. De 10 kommuner er Allerød, Bornholm, Brønderslev, Gribskov, Herlev, Kerteminde, Middelfart, Slagelse, Vejle og Aalborg. Resultaterne bygger på svar fra knap 2000 lærere og børnehaveklasseledere.

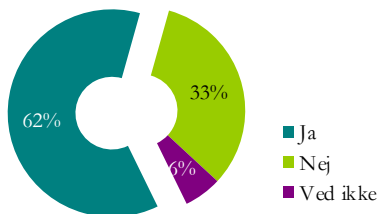
Resumé af resultater

- 62 pct. af undersøgelsens deltagere underviser elever, som tidligere ville have været i et tilbud uden for klassen.
- Ifølge hver fjerde har kommunen formuleret en plan eller strategi for inklusionen. Ud af disse svarer 60 pct., at planen har været drøftet på skolen. Godt halvdelen ved ikke, om kommunen har en plan for inklusionen.
- På spørgsmålet om hvorvidt skolen har en plan eller strategi for inklusionen, svarer 24 pct. ja. Knap hver tredje er ikke klar over det.
- Fire ud af fem af de lærere, der har inkluderede elever i deres klasser, mener ikke, at de får tilstrækkelig støtte til inklusionen. En tilsvarende andel føler sig ikke uddannelsesmæssigt rustet til at undervise/håndtere eleverne; halvdelen af disse mener, at mere efteruddannelse ville gøre dem i stand til at løfte opgaven.
- Lærernes muligheder for kompetenceudvikling med henblik på inklusionen er samlet set blevet lidt dårligere inden for de seneste to år. Mulighederne for rådgivning og vejledning er omvendt samlet set blevet en anelse bedre. Mulighederne for at give støtte til børn med særlige behov er samlet set blevet markant dårligere.
- 82 pct. af de lærere, der har inkluderede elever, mener ikke, at de inkluderede elever får det undervisningstilbud, de har krav på. Og tre ud af fire oplever, at de inkluderede elever har negativ betydning for undervisningsmiljøet.
- 44 pct. vurderer, at inklusionen på deres skole generelt lykkes dårligt. Og knap hver tredje svarer, at der er forældre på deres skole, der har valgt at udskrive deres børn af skolen pga. øget inklusion.

Andel lærere med inkluderede elever i klassen

I undersøgelsen er inkluderede elever defineret som elever, der tidligere ville være i et tilbud uden for normalklassen. Ud fra denne definition svarer 62 pct. af deltagerne i undersøgelsen, at de har inkluderede elever i deres klasser, jf. figur 1.

Figur 1: "Har du elever i dine klasser, som tidligere ville være i et tilbud uden for klassen?"

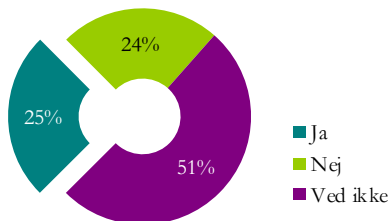

Note: n=1.943

Plan/strategi for inklusionen på hhv. kommune- og skoleniveau

Ifølge 25 pct. har kommunen formuleret en plan eller strategi for inklusionen. Det bemærkes, at godt halvdelen ikke ved, om kommunen har formuleret en plan. Og ser man nærmere på, hvordan lærere inden for samme kommune svarer, er der forskellige opfattelser af, om kommunen har en plan (jf. tabel 2 i bilag 1). Det står således for mange af lærerne ikke klart, om kommunen har en plan.

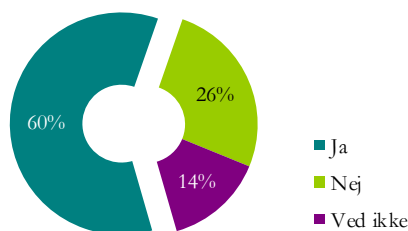
Figur 2: "Har kommunen formuleret en plan/strategi for inklusionen?"

Note: n=1.943

Blandt dem som har angivet, at kommunen har formuleret en plan, svarer 60 pct., at planen har været drøftet på deres skole, jf. figur 3.

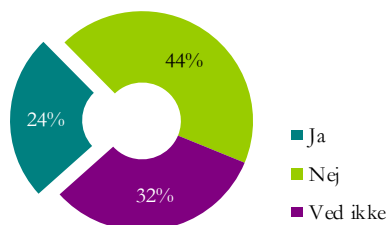
Figur 3: "Har kommunens plan/strategi været drøftet på skolen?"

Note: n=487. Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der svarede 'ja' til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen havde en plan/strategi for inklusionen.

24 pct. svarer, at deres skole har formuleret en plan/strategi for inklusionen, jf. figur 4. Det bemærkes, at knap hver tredje ikke er klar over, om deres skole har formuleret en plan.

Figur 4: "Har din skole formuleret en plan/strategi for inklusionen?"

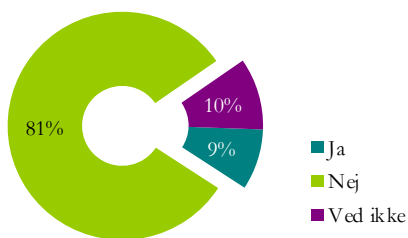

Note: n=1.943

Lærernes støttemuligheder og kompetencer i forhold til de inkluderede elever

81 pct. af de lærere, der har inkluderede elever i deres klasser, oplever ikke, at de får tilstrækkelig støtte til inklusionen.

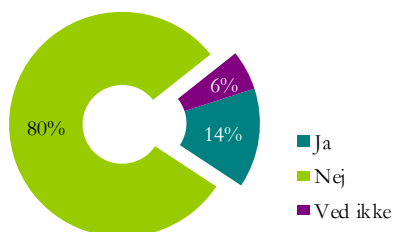
Figur 5: "Oplever du, at du får tilstrækkelig støtte til inklusionen?"

Note: n=1.195. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser.

En tilsvarende andel, 80 pct., føler sig ikke uddannelsesmæssigt rustet til at undervise/håndtere de elever, som i dag er inkluderet i undervisningen, jf. figur 5.

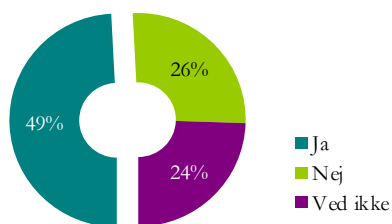
Figur 6: "Føler du dig uddannelsesmæssigt rustet til at undervise/håndtere de elever, der i dag er inkluderet i undervisningen?"

Note: n=1.195. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser.

Blandt de lærere, der ikke føler sig uddannelsesmæssigt rustet, eller som ikke kan svare på, om de er uddannelsesmæssigt rustet, vurderer knap halvdelen, at (mere) efteruddannelse ville sætte dem i stand til at klare inklusionsopgaven. Godt hver fjerde mener ikke, at det er tilfældet, jf. figur 7.

Figur 7: "Vurderer du, at (mere) efteruddannelse vil sætte dig i stand til at håndtere den inklusionsopgave, som du står med?"

Note: n=1.025. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser, og som har svaret 'nej' eller 'ved ikke' på spørgsmålet, om de føler sig uddannelsesmæssig rustet.

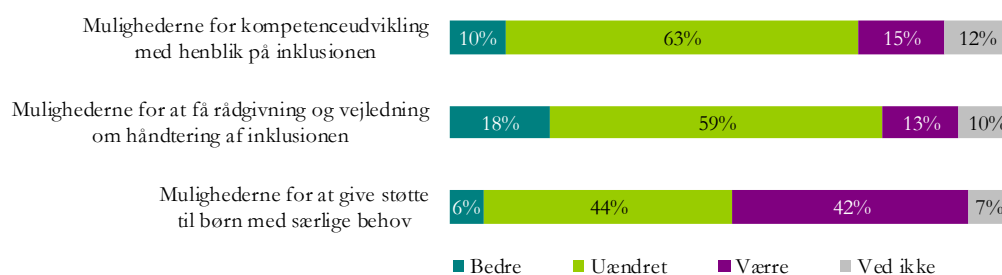
Undersøgelsen har også belyst, hvordan lærernes muligheder for inklusionsrelateret kompetenceudvikling, vejledning og støtte til de inkluderede elever har udviklet sig de seneste to år, dvs. siden de 10 kommuner påbegyndte samarbejdet med Undervisningsministeriets Inklusionsrådgivning.

Som det fremgår af figur 8, oplever 10 pct. af lærerne, at de har fået bedre muligheder for kompetenceudvikling med henblik på inklusionen, mens 15 pct. mener, at mulighederne er blevet dårligere. 63 pct. betragter deres muligheder som uændrede, og dermed oplever lærerne samlet set lidt dårligere muligheder for kompetenceudvikling.

Hvad angår rådgivning og vejledning om håndtering af inklusionen vurderer 18 pct., at mulighederne er blevet bedre, mens 13 pct. mener, at de er blevet dårligere. 59 pct. anser dem for at være uændrede, og dermed oplever lærerne samlet set en lille forbedring på dette punkt.

Udviklingen i mulighederne for at give støtte til børn med særlige behov er markant mere negativ. Seks pct. oplever bedre muligheder, mens hele 42 pct. mener, at de er blevet dårligere. 44 pct. oplever uændrede muligheder.

Figur 8: "Hvordan har udviklingen været inden for de seneste to år på følgende punkter?"

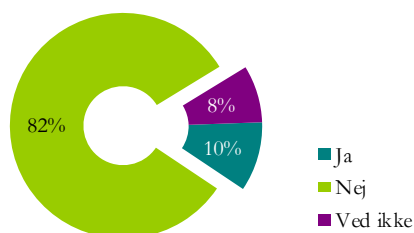

Note: n=1.940

Undervisningstilbuddet

82 pct. af de lærere, der har inkluderede elever i deres klasser, vurderer ikke, at disse elever får det undervisningstilbud, som de har krav på.

Figur 9: ”Vurderer du, at de inkluderede elever i dine klasser får det undervisningstilbud, de har krav på?”

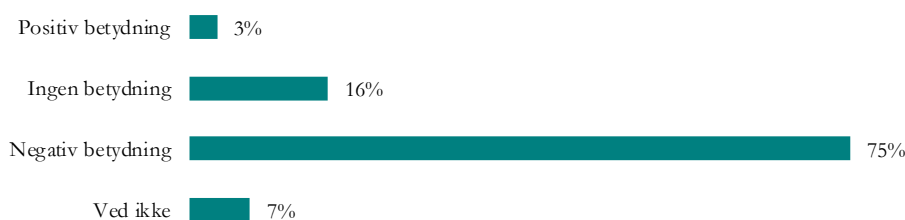

Note: $n=1.195$. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser.

Tre ud af fire oplever, at de inkluderede elever har en negativ betydning for undervisningsmiljøet, jf. figur 10. Tre pct. mener, at de har en positiv betydning, mens 16 pct. oplever, at de ikke har betydning for undervisningsmiljøet.

En nærmere analyse viser, at det især er de lærere, der underviser i indskolingen, som mener, at de inkluderede elever har en negativ betydning for undervisningsmiljøet (jf. tabel 3 i bilag 1).

Figur 10: ”Hvilken betydning har de inkluderede elever for undervisningsmiljøet i dine klasser?”

Note: $n=1.195$. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser.

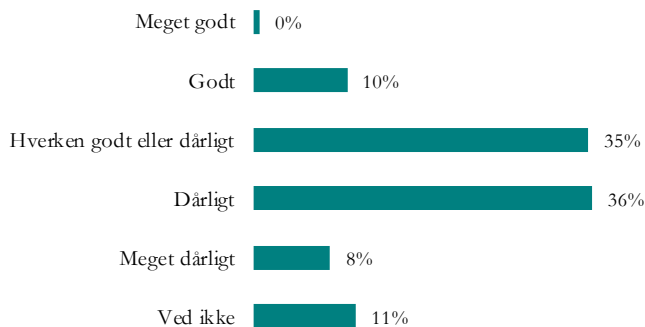
Generel vurdering af inklusionen på skolen

I en generel vurdering af hvordan inklusionen lykkes på deres skole, svarer hver tiende, at inklusionen på deres skole lykkes godt eller meget godt, jf. figur 11. Modsat mener 44 pct., at inklusionen lykkes dårligt eller meget dårligt.

Vurderingen af hvordan inklusionen lykkes, hænger sammen med, om skolen har formuleret en plan for inklusionen. Der er flere, som mener, at inklusionen lykkes dårligt, blandt dem som svarer, at skolen ikke har en plan for inklusionen. Og der er også flere blandt dem, som svarer, at *kommunen* ikke har en plan (jf. tabel 4 og 5 i bilag 1).

Der er forskel på oplevelsen af, hvordan inklusionen lykkes, i de respektive kommuner. Således er lærerne på Bornholm de mest positive (jf. tabel 6 i bilag 1).

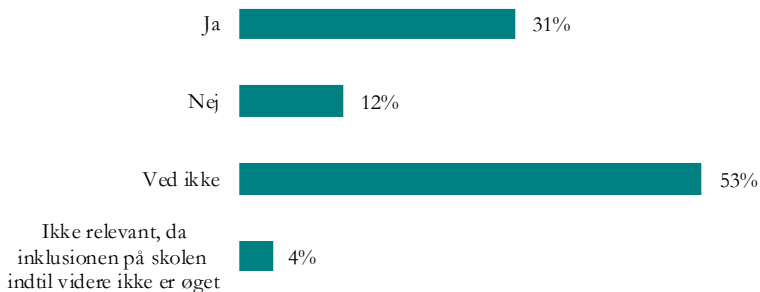
Figur 11: "Hvordan vurderer du, at inklusionen af elever, som tidligere ville være i et tilbud uden for klassen, lykkes på din skole generelt?"

Note: n=1.939

Ifølge knap hver tredje har der inden for de seneste to år været forældre, der har valgt at udskrive deres børn af skolen på grund af den øgede inklusion.

Figur 12: "Er der inden for de seneste to år forældre, der har valgt at udskrive deres barn af skolen på grund af den øgede inklusion?"

Note: n=1.939

Fakta om undersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden 31. marts til 22. april 2014. Målgruppen var samtlige folkeskolelærere og børnehaveklasseledere, der underviser i normalklasser, og som er ansat i én af de 10 kommuner, der i 2012 indgik et forpligtigende samarbejde med Undervisningsministeriets Inklusionsrådgivning.

Spørgeskemaet er udsendt til 5.028 medlemmer, hvoraf 2.149 har deltaget i undersøgelsen. Det giver en svarprocent på 43 pct. I det indledende spørgsmål blev lærere, der ikke underviser i normalklasser, sorteret fra. Det betyder, at resultaterne bygger på 1.943 besvarelser. I tabellen herunder ses respondenternes fordeling på de 10 kommuner.

Tabel 1: Antal respondenter pr. kommune

Kommune	Antal svar
Allerød	108
Bornholm	87
Brønderslev	127
Gribskov	121
Herlev	93
Kerteminde	92
Middelfart	149
Slagelse	258
Vejle	354
Aalborg	554
I alt	1943

Bilag 1: Krydstabeller

Tabel 2: "Har kommunen formuleret en plan/strategi for inklusion?", fordelt på de ti kommuner

	Allerød	Bornholm	Brønderslev	Gribskov	Herlev	Kerteminde	Slagelse	Vejle	Aalborg	Middelfart
Ja	42%	48%	25%	31%	31%	28%	14%	23%	20%	32%
Nej	17%	16%	20%	26%	13%	21%	29%	23%	28%	23%
Ved ikke	42%	36%	54%	42%	56%	51%	57%	54%	52%	45%

Note: n=1943

Tabel 3: "Hvilken betydning har de inkluderede elever for undervisningsmiljøet i dine klasser?" fordelt på, hvilket trin respondenter primært underviser på

	Indskolingen	Mellemtrinnet	Udskolingen	Underviser lige meget på flere trin
Positiv betydning	2%	4%	3%	2%
Ingen betydning	10%	16%	22%	10%
Negativ betydning	82%	73%	68%	80%
Ved ikke	6%	6%	8%	8%

Note: n=1.195. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har inkluderede elever i deres klasser.

Tabel 4: "Hvordan vurderer du, at inklusionen af elever, som tidligere ville være i et tilbud uden for klassen, lykkes på din skole generelt?", fordelt på om skolen har en plan for inklusionen

	Skolen har en plan	Skolen har ikke en plan	Ved ikke om skolen har en plan
Meget godt	1%	0%	0%
Godt	17%	7%	10%
Hverken godt eller dårligt	40%	33%	35%
Dårligt	28%	42%	36%
Meget dårligt	6%	10%	8%
Ved ikke	8%	8%	11%

Note: n=1.939

Tabel 5: ”Hvordan vurderer du, at inklusionen af elever, som tidligere ville være i et tilbud uden for klassen, lykkes på din skole generelt?”, fordelt på om kommunen har en plan for inklusionen

	Kommunen har en plan	Kommunen har ikke en plan	Ved ikke om kommunen har en plan
Meget godt	1%	0%	0%
Godt	15%	7%	10%
Hverken godt eller dårligt	37%	32%	35%
Dårligt	31%	43%	36%
Meget dårligt	7%	10%	8%
Ved ikke	9%	7%	11%

Tabel 6: ”Hvordan vurderer du, at inklusionen af elever, som tidligere ville være i et tilbud uden for klassen, lykkes på din skole generelt?”, fordelt på de ti kommuner

	Allerød	Bornholm	Brønderslev	Gribskov	Herlev	Kerteminde	Slagelse	Vejle	Aalborg	Middelfart
Meget godt	1%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%
Godt	7%	22%	9%	6%	5%	17%	6%	12%	9%	13%
Hverken godt eller dårligt	44%	34%	30%	26%	32%	40%	33%	38%	36%	35%
Dårligt	30%	26%	33%	48%	40%	29%	39%	36%	36%	32%
Meget dårligt	6%	6%	7%	12%	6%	3%	10%	5%	9%	12%
Ved ikke	11%	12%	20%	8%	16%	9%	13%	9%	9%	8%